

Förslags- och beslutsprotokoll fört vid Sveriges Socialdemokratiska Arbetarepartis 41:e ordinarie partikongress den 3 – 7 november 2021

Lördagens förhandlingar den 6 november

Justeras:

Eva Ullberg

Ordförande:

Elisabeth Brandt Ygeman

Ordförande:

Ellinor Eriksson

Ordförande:

Andrea Törnestan

Justeras:

Fredrik Bruhn

Ordförande:

Erik Egelius

Ordförande:

Per Tenggren

Ordförande:

Karl-Petter Thorwaldsson

Lördagens förhandlingar den 6 november

Kongressen återupptog förhandlingarna klockan 08:33
Kongressen ajournerades för lunch klockan 11:58
Kongressen återupptog förhandlingarna klockan 13:01
Kongressen ajournerades för dagen klockan 15:09
Kongressen återupptog förhandlingarna klockan 15.25
Kongressen ajournerades för dagen klockan 16.58

Tal

Anförande av *Tobias Baudin*, nyvald partisekreterare klockan 11:37 - 11:57.

Digital hälsning

Per Bolund och *Märta Stenevi*, Språkrör Miljöpartiet klockan 13:02 - 13:15.

Jacinda Ardern, premiärminister och partiledare, New Zealand Labour Party, klockan 15.25 - 15.26.

Permission

Tjänstgörande ordförande beviljade ombudet *Azra Nujagic*, Jönköpings län, permission från 14.00 till 17.00.

Dagordningens punkt 8

Val av partiorgan

Ordförande: *Elisabeth Brandt Ygeman* och *Erik Ezelius*

Sekreterare: *Daniel Lindblom* och *Frida Rybo*

Dagordningens punkt 8.2

Partisekreterare

Föredragning och förslag

Ehy Söderström, valberedningens sammankallande: En enhällig valberedning föreslår nyval av *Tobias Baudin* till partisekreterare.

Beslut

Partikongressen beslutade enhälligt:

att välja *Tobias Baudin* till partisekreterare.

Dagordningens punkt 8.3

Fem ledamöter i verkställande utskottet

Föredragning och förslag

Ehy Söderblom, valberedningens sammankallande, föreslog kongressen att välja *Susanna Gideonsson* (nyval), *Mikael Damberg*, *Lena Micko*, *Morgan Johansson* och *Ardalan Shekarabi* (nyval) till ordinarie ledamöter i verkställande utskottet.

Beslut

Partikongressen beslutade:

att välja *Susanna Gideonsson*, *Mikael Damberg*, *Lena Micko*, *Morgan Johansson* och *Ardalan Shekarabi* till ordinarie ledamöter i verkställande utskottet.

Dagordningens punkt 8.4 Sju ersättare i verkställande utskottet

Föredragning och förslag

Ehy Söderblom, valberedningens sammankallande, föreslog kongressen att välja *Tomas Eneroth*, *Bodil Hansson*, *Peter Hultqvist*, *Lena Hallengren* (nyval), *Anders Ygeman*, och *Åsa Johansson* (nyval), *Marie Nilsson* (nyval) till ersättare i verkställande utskottet.

Beslut

Partikongressen beslutade:

att välja *Tomas Eneroth*, *Bodil Hansson*, *Peter Hultqvist*, *Lena Hallengren*, *Anders Ygeman*, *Åsa Johansson* och *Marie Nilsson* till ersättare i verkställande utskottet.

Dagordningens punkt 10.14

Behandling av område A: Vi bygger ett land starkt och hållbart, Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer – Vi bygger landet: kapitel 1 – Vi bygger landet starkt och hållbart – Alla jobb ska vara trygga (s. 8–9) och Plikt och rätt (s. 9–11).

Ordförande: *Elisabeth Brandt Ygeman* och *Erik Ezelius*

Sekreterare: *Veronica Nelson* och *Alexander Högberg*

Huvudföredragande: *Magdalena Andersson*, partistyrelsen

Föredragande: *Anna Johansson* och *Eva Nordmark*

Föredragning och förslag

Anna Johansson föredrog partistyrelsens nya förslag till skrivningar till politiska riktlinjer, kapitel 1 – *Vi bygger landet starkt och hållbart: Alla jobb ska vara trygga jobb* (s.8–9), *Plikt och rätt* (s.9–11) och yrkade bifall till partistyrelsens förslag till ny skrivning i riktlinjerna.

Partistyrelsens förslag till ny skrivning:

Förslag till nya politiska riktlinjer

(s.8 rad 29 – s.9 rad 23 i ursprungsdokumentet)

Vi bygger landet starkt och hållbart

Alla jobb ska vara trygga jobb

Arbete ska stärka den som arbetar – alla jobb ~~är inte bra jobb~~ ska vara bra jobb. Allt fler nya arbetstillfällen, inte minst för nyanlända och för unga, innebär osäkra anställningar eller arbeten som man inte kan försörja sig på. Vi vill se en arbetsmarknad med fler trygga anställda. Det handlar både om att möta den snabba omställningen där kraven på rätt kompetens hela tiden ökar och att komma åt otyget med sms-anställningar, hyvling och otrygga anställningsformer. Vi kan aldrig acceptera att arbeten är farliga för ens fysiska och psykiska hälsa, vare sig på grund av arbetets innehåll eller anställningsvillkoren i sig. Därför är vårt mål en nollvision mot dödsolyckor och mot dödsfall på grund av jobbet. För att nå dit krävs att alla arbetsgivare tar sitt arbetsmiljöansvar och bidrar till ett hållbart arbetsliv. Arbetskläder är en jämställdhetsfråga. Vi socialdemokrater kommer att verka för att kvinnor och män som jobbar i offentlig sektor har lika tillgång till arbetskläder. När arbetsmarknaden förändras måste lagstiftning, kontroller och det förebyggande arbetsmiljöarbetet utvecklas med det.

Normen på svensk arbetsmarknad ska vara att anställningar är tillsvidare ~~och~~ på heltid och omfattas av kollektivavtal. Fler ska kunna arbeta heltid, inte bara ha en heltidsanställning i grunden. Visstidsanställningar ska snabbare övergå i en tillsvidareanställning och tidsbegränsade anställningar ska alltid vara objektivt motiverade. Det ska inte vara möjligt att täcka ett stadigvarande arbetskraftsbehov med inhyrning. Vi vill att välfärdssektorn ska gå före och nå ett mål under nästa mandatperiod om att minst 90 procent av alla välfärdsarbetare ska ha en tillsvidareanställning på heltid. Det uppsatta målet kräver en hållbar arbetstidsförläggning med fokus på friska arbetsplatser och friska arbetstagare. Arbetsgivare inom offentlig sektor ska vara ett

föredöme. Möjligheten för långtidsarbetslösa att få subventionerad anställning bör utvidgas även till deltidsarbetslösa efter en viss tid. Arbetsgivaransvaret ska vara tydligt även inom gig-tjänster. För att inte ofrivilligt egenföretagande ska användas som ett sätt att kringgå arbetsgivaransvar ska F-skattsedlar kunna kontrolleras bättre och återkallas vid missbruk. Myndigheterna bör även få bättre möjligheter att kontrollera tillstånd och intyg för utländsk arbetskraft.

Förmågan att ställa om från gammal till ny teknik och från gamla till nya jobb, är något som har gjort Sverige till ett av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga länder. Strukturuomvandlingen går allt fortare och möjligheterna att vidareutbilda sig, yrkesväxla och utveckla sin kompetens under ett helt yrkesliv är en tydlig maktfråga. Vi ska säkra omställningsförmåga, konkurrenskraft och svenska jobb. Partsöverenskommelsen och de reformer som vi socialdemokrater presenterat för omställningsstudiestöd ska genomföras fullt ut. Ett nytt studiestöd ska införas tillsammans med fler utbildningsplatser som gör det väsentligt enklare att utbilda sig mitt i livet för att stärka ens ställning på arbetsmarknaden. Alla arbetstagare, oavsett om man jobbar heltid eller deltid, och om man är visstidsanställd eller fast anställd, ska kunna få omställningsstöd när anställningen är på väg att upphöra.

Människors egen organisering och solidariteten mellan arbetstagare är den bästa garanten för trygga och säkra jobb. Både i Sverige och i EU värnar vi den svenska modellen och parternas självständiga roll att avgöra löner och villkor i förhandlingar. Vi kommer aldrig att acceptera lagförslag från EU som står i strid med parternas rätt att förhandla. Vi behöver därför arbeta för att stärka förståelsen inom EU för den svenska modellen. Det bör införas en skattereduktion för medlemskap i såväl a-kassa som i fackförening. Det ska införas en skattereduktion för medlemskap i arbetslöshetsförsäkringen och nästa steg är en skattereduktion även för fackföreningsavgiften. Det är viktigt att unga har kunskaper om arbetsmarknaden och hur den svenska partsmodellen fungerar. Skyddsombudens befogenheter, reella anställningstrygghet och kompetensutveckling inom sitt uppdrag ska stärkas. Rätten att granska villkor och motverka exploatering av arbetstagare ska värnas även på arbetsplatser där fackligt medlemskap saknas. Arbetet med att bekämpa människoexploatering ska intensifieras. Myndigheterna ska kunna arbeta effektivt och företag ska kunna konkurrera på lika villkor. Arbetslivskriminalitet ska inte finnas på svensk arbetsmarknad och offentliga arbetsgivare och upphandlare ska vara föredömen i att verka för en sund konkurrens. Det ska aldrig löna sig att begå brott eller skaffa sig konkurrensfördelar genom att försumma de anställdas rätt till en trygg arbetsmiljö. Arbetskraftsinvandring ska endast ske i bristyrken och arbetstagarnas trygghet stärkas. Arbetsmarknadens parter ska ha en aktiv roll när behovet ska bedömas. All form av D-diskriminering på arbetsmarknaden, där bakgrund bedöms snarare än förmåga och möjligheter, ska motverkas kraftfullt.

(s.9 rad 26 – s.11 rad 4 i ursprungsdokumentet)

Vi bygger landet starkt och hållbart

Plikt och rätt

Alla ska ges möjlighet att försörja sig själva, och alla har ett ansvar att anstränga sig för att få ett arbete. All arbetslöshet är en förlust för hela samhället, och därför ska vi stödja varandra att komma i arbeten med goda villkor. Arbetslöshet beror sällan på brist på vilja, utan på att man saknar rätt kompetens och utbildning. Det är inte sänkta löner eller osäkrare anställningar som motverkar arbetslöshet – det skapar bara otrygghet, svårigheter för

ens familj eller för att kunna bilda familj, och en lägre livslön och pension. Den som blir arbetslös ska möta både tydliga krav och ett starkt stöd, inte fattigdom och hopplöshet.

Möjligheten att utbilda sig, med ett tydligt fokus på bristyrken, ska öka på alla nivåer. Kunskapslyftet ska fortsätta, med en bättre kommunal samverkan och regional dimensionering av gymnasial utbildning utifrån arbetsmarknadens behov, en kraftig utbyggnad av yrkesvux och yrkeshögskola och en fortsatt satsning på högskolan. Arbetsmarknadsutbildningarna ska bli fler och erbjudas tidigare vid arbetslöshet. Utbildningsutbudet ska också möta de yrkesverksammias behov bättre än i dag och samverkan med arbetslivet stärkas. Alla arbetslösa ska ges en individuell bedömning och åtgärder av god kvalitet som skapar bästa möjliga förutsättningar för en varaktig anställning. Arbetsförmedlingen ska aktivt matcha arbetslösa med de jobb som finns.

Samtidigt som rätten och möjligheten till utbildning och andra insatser ska utökas, ska även plikten att delta öka. Arbetsförmedlingen ska kunna anvisa arbetslösa till arbetsmarknadsutbildning och till reguljär utbildning. Deltagande ska som grundregel vara ett krav för försörjningsstöd eller arbetsmarknadspolitiska ersättningar.

Det är särskilt viktigt, framför allt för jämställdheten men också för sysselsättningen och välfärdens finansiering i stort, att fler utrikes födda kvinnor kan försörja sig. Även den som inte har utbildning eller har yrkesarbetat har ofta kunskaper och färdigheter som är användbara i arbetslivet, och det är viktigt att den tysta kompetensen valideras. Validering av "tyst kompetens" bör ske i högre omfattning. Den uppsökande verksamheten för de som inte självmant söker sig till arbetsmarknaden ska utökas. Barnomsorg ska vara så tillgänglig så att den inte hindrar arbete eller arbetssökande. Att delta i språkundervisning ska vara ett krav för ekonomiskt stöd om bristande kunskaper i svenska är det som hindrar en från att få jobb. Språkundervisning behöver finnas tillgänglig för den som behöver. Program där arbete eller praktik kombineras med språkundervisning ska utökas. Redan vid ansökan om uppehållstillstånd ska det göras tydligt för hela familjen vilka möjligheter och förväntningar som finns.

Ungdomars sysselsättning har drabbats hårt av pandemin. Vi kan inte acceptera att många unga fastnar i passivitet och arbetslöshet – de ska så snabbt som möjligt komma i jobb eller utbildning. Insatserna för unga som varken arbetar eller studerar ska stärkas. Arbetsförmedlingen ska ha en lokal närvaro och samverkan med varje kommun för att säkerställa att alla som behöver stöd fångas upp i ett tidigt skede. Vi ska ha en statlig aktiv arbetsmarknadspolitik i hela landet. Oavsett var i landet man bor ska man snabbt kunna få stöd att komma i jobb. En viktig förutsättning för det är att samverkan mellan Arbetsförmedlingen, kommuner och arbetsgivare fungerar i varje kommun. Detta för att underlätta för såväl jobbsökande som för arbetsgivare som vill anställa. Arbetsförmedlingen behöver därför ha en kontinuerlig fysisk närvaro och god tillgänglighet i hela landet, genom egna kontor, i samarbete med kommuner eller genom deltagande vid statliga servicekontor. Genom en strategisk och operativ samverkan samt lokala projekt ska arbetslösa få bästa möjliga stöd att få ett arbete. Unga med psykisk ohälsa, funktionsnedsättning eller andra svårigheter ska få särskilt stöd och vägledning. Unga som saknar gymnasieutbildning ska i första hand stöttas till att fullfölja denna och utbildningskontrakten ska återinföras. Vi ska verka för det införs en borte gräns för hur länge unga vuxna får vara arbetslösa innan någon form av insats ges.

Det krävs fler och mer individuellt utformade insatser för att skapa jobb eller utbildning för personer med svag ställning på arbetsmarknaden – inte minst för funktionshindrade personer med funktionsnedsättningar. Fler ska få relevanta och anpassade hjälpmedel. Kraften i sociala företag och ideell sektors möjlighet att skapa arbetstillfällen ska tas tillvara. Samverkan mellan myndigheter, utbildningsanordnare, socialtjänsten och sjukvården ska

förbättras för de som behöver samordnade insatser. Olika system samordnas för att understödja människors väg till arbete och egen försörjning. Samverkan behöver utvecklas såväl inom ramen för Finsam som genom olika EU-program.

Fler långtidsarbetslösa behöver utbilda sig för att kunna komma tillbaka i arbete – även de som har en slutförd gymnasieutbildning. Möjligheten att deltidstudera vid sidan av deltagande inom jobb- och utvecklingsgarantin har nyligen förlängts, men mer behöver göras. En tät kontakt med samma handläggare och under längre tid är en belagd framgångsfaktor, oavsett skälen till långtidsarbetslöshet, och behöver därför säkras i större utsträckning. Det måste också skapas ett större utrymme på arbetsmarknaden för vuxna arbetslösa som har mycket omfattande kunskapsluckor eller långvarig inaktivitet. Extratjänsterna har varit framgångsrika för att få till exempel nyanlända med lägre utbildningsnivå i arbete, men det skulle behövas fler liknande tjänster under längre tid. Det kan handla om att få ansvar för arbetsuppgifter som i dag inte hinns med, som ligger något utanför det mest centrala inom välfärdens verksamheter, men som skulle avlasta professionerna. Även civilsamhällets kraft och roll ska tillvaratas mycket bättre i detta. Samtidigt ska vi slå vakt om att alla sådana anställningar har goda villkor och inte används för att undergräva den svenska arbetsmarknadsmodellen. Samhall ska stärkas och lönebidragen förbättras.

Förslag och beslut

TO	Sida	Rad	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Föredragandes förslag	Kongressens beslut
4	3	46	<i>Nina Skyttberg</i>	Västernorrland	Yrkande 1727: Tillägg: ”och ges redan från att man skriver in sig på Arbetsförmedlingen.” efter ”stärkas”	Avslag	Bifall PS
7	4	4	<i>Serkan Köse</i>	Stockholms län	Yrkande 1748: Ändring: Ersätt ”Vi ska verka för det införs en bortre gräns för hur länge unga vuxna får vara arbetslösa innan någon form av insats ges.” med ”En 90-dagarsgaranti ska återinföras för arbetslösa ungdomar och individuella insatser ska möjliggöras från första dagen av arbetslöshet.”	Avslag	Bifall PS efter försöksvotering
20	2	14	<i>Elin Nejne</i>	Västerbotten	Yrkande 1902: Ändring: Ersätt ”kvinnor och män” med ”de”	Avslag	Bifall PS efter försöksnotering
24	2	14	<i>Helena Ersson</i>	Uppsala län	Yrkande 1855: Tillägg: ”och arbetsskor”, efter ”arbetskläder”	Avslag	Bifall efter försöksvotering
29	2	50	<i>Lisa Nåbo</i>	SSU	Yrkande 1873: Ändring: Ersätt ” Det är viktigt att unga har kunskaper om arbetsmarknaden och hur den svenska	Bifall	Bifall PS

					partsmodellen fungerar.” med ”Unga som gör inträde på arbetsmarknaden måste få tillräckliga kunskaper om den svenska partsmodellen som del av sin gymnasieutbildning.”		
37	3	3	<i>Johan Stark</i>	Jönköpings län	Yrkande 1904: Tillägg: ”/lönegarantiförsäkring” efter ”arbetslöshetsförsäkring”.	Avslag	Bifall PS

Utöver detta yrkade även följande ombud bifall till partistyrelsens reviderade förslag: *Malin Sjunneborn*, Göteborg, *Erik Jonsson*, Kalmar län, *Åsa Karlsson*, Fyrbodol, *Staffan Lindström*, Göteborg, *Jim Svenske Larm*, Gävleborg, *Kim Söderström*, Dalarna, *Cecilia Magnusson Svärd*, Skåne, *Annelie Borgström*, Jönköpings län, *Ingrid Andreae*, Göteborg, *Maria Kesselring*, Västmanland, *Elias Georges*, Östergötland, *Åsa Viklund Lång*, Gävleborg, *Selda Elcim*, Stockholms län, *Birgitta Svensson*, Jönköpings län, *Thomas Pettersson*, Värmland, *Stephanie Chrumer Hagström*, Södermanland, *Mikael Wahlberg*, Örebro län, *Mika Takamäki*, Örebro län, *Anette Rydell*, Blekinge, *Jarkeo Pekkala*, Kalmar län, *Carina Svensson*, Skåne, *Linn Svansbo*, Stockholm *Ann-Christin Wendpaap*, Halland.

Till yrkande 1873 yrkade även *Elliot Blixt*, Fyrbodol, och *Elin Nejne*, Västerbotten bifall. Till yrkande 1898/1854 yrkade även *Carina Svensson*, Skåne, bifall. Till yrkande 1855 yrkade även *Elin Nejne*, Västerbotten, *Claudia Nistor-Pedrini*, Göteborg och *Malin Björgum*, Södermanland, bifall. Till yrkande 1748 yrkade även *Lisa Nåbo*, SSU, bifall.

Övriga beslut

Kongressen beslutade

att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer, kapitel 1 – *Vi bygger landet starkt och hållbart: Alla jobb ska vara trygga jobb* (s.8-9), *Plikt och rätt* (s.9-11).

Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område A som rör **Arbetsmarknadspolitik (UA135)** och **Ordning och reda på arbetsmarknaden (UA139)**.

Ändring i utlåtandext

Inför kongressens behandling förelåg ett nytt förslag till utlåtande rörande Arbetsmarknadspolitik (UA135) där meningen ”Partistyrelsen menar dock att det är rimligt att ersättningen trappas ner något över tid förutsatt att taket ligger på hög nivå och att ersättningsnivån är god” var struken.

Förslag och beslut

TO	Motion	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	PS förslag	Föredragandes förslag	Kongressens beslut
----	--------	------------------	----------	---------	------------	-----------------------	--------------------

	A373:16	<i>Eva Nordmark</i>	Partistyrelsen	Bifall	Ny tilläggs-att-sats	”Lagen om husligt arbete ska ses över i syfte att uppnå goda och likvärdiga anställnings- och arbetsvillkor för exempelvis personliga assistenter.”	Bifall PS
	A448:2	<i>Eva Nordmark</i>	Partistyrelsen	Bifall	Avslag	Besvarad	Bifall PS
	A452:1	<i>Eva Nordmark</i>	Partistyrelsen	Bifall	Avslag	Besvarad	Bifall PS efter försöksvotering
	A454:2	<i>Eva Nordmark</i>	Partistyrelsen	Bifall	Avslag	Besvarad	Bifall PS
	D266:4	<i>Eva Nordmark</i>	Partistyrelsen	Bifall	Avslag	Besvarad	Bifall PS
6	A371:4	<i>Fredrik Sirberg</i>	Stockholms län	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS efter försöksvotering
6	A371:7	<i>Fredrik Sirberg</i>	Stockholms län	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS, Rösträkning: Ja: 223 Nej: 122 Avstår: 0
8	A373:2	<i>Oscar Karlsson</i>	Stockholm	Bifall	Avslag	Avslag	Bifall PS
8	A373:3	<i>Oscar Karlsson</i>	Stockholm	Bifall	Avslag	Avslag	Bifall PS
9	A373:20	<i>Alexander Ojanne</i>	Stockholm	Bifall	Avslag	Avslag	Bifall PS
13	A487:1	<i>Elpida Georgitsi</i>	Göteborgsområdet	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS, Rösträkning: Ja: 235 Nej:110 Avstår: 0
14	A376:1	<i>Otto Lindlöf</i>	Kronoberg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
16	A639:22	<i>Tomas Lindell</i>	Skåne	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS efter försöksvotering
17	A452:1	<i>Jeanette Qvist</i>	Halland	Bifall	Avslag	Besvarad	Bifall PS efter försöksvotering
19	A366:1	<i>Morgan Bengtsson</i>	Blekinge	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS efter försöksvotering

Till motion A373:2 yrkade även *Otto Lindlöf*, Kronoberg bifall. Till motion A373:2 yrkade *Linn Svansbo*, Stockholm, bifall. Till motion A373:3 yrkade *Linn Svansbo*, Stockholm, bifall. Till motion A452:1 yrkade även *Ann-Christin Wendpaap*, Halland och *Thomas Lindell*, Skåne, bifall. Till partistyrelsen förslag till tilläggs-att-sats i motion A373:16 yrkade *Oscar Karlsson*, Stockholm, bifall.

Övriga beslut

Kongressen beslutade:

att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till utlåtanden över motionerna inom område A som rör: *Arbetsmarknadspolitik* (UA135) och *Ordning och reda på arbetsmarknaden* (UA139).

Dagordningens punkt 10.15

Behandling av område A: Vi bygger landet starkt och hållbart. Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer - kapitel 1 *Vi bygger landet starkt och hållbart – Hela landet ska byggas* (s. 11–12).

Ordförande: *Andrea Törnестam* och *Karl-Petter Thorwaldsson*

Sekreterare: *Daniel Lindblom* och *Frida Rybo*

Huvudföredragande: *Magdalena Andersson*, partistyrelsen

Föredragande: *Bodil Hansson* och *Anna-Caren Säterberg*

Föredragning och förslag

Bodil Hansson, partistyrelsen, föredrog partistyrelsens förändrade förslag till politiska riktlinjer - kapitel 1 *Vi bygger landet starkt och hållbart – Hela landet ska byggas* (s. 11–12) och yrkade bifall till partistyrelsens förslag till ny skrivning i riktlinjerna.

Partistyrelsens förslag till ny skrivning:

(s.11 rad 7 – s.12 rad 17 i ursprungsdokumentet)

Vi bygger landet starkt och hållbart

Hela landet ska byggas

Samtidigt som det finns kraft på landsbygden existerar det fortfarande tydliga klyftor mellan stad och land samt inom storstadsregionerna. Därför krävs ett tydligt fokus på att hela landet ska leva och byggas starkare, och en insikt om att hela landet stärks ömsesidigt – en investering i en del av landet är bra för andra. Utveckling ska synas med fler och växande företag, nya bostäder, en i grunden renoverad skola eller nyanlagd förskola, eller en ny privat service ett nystartat företag som tänder ljusen på butiksgatan. Så lägger vi grunden för framtidstron och därmed för tryggheten.

Landsbygden. Såväl landsbygd som städer har väldigt skiftande förutsättningar. Det finns gott om kommuner med utmärkt service, stabil ekonomi och goda framtidsutsikter. Samtidigt har andra kommuner och bygder ett väldigt svårt utgångsläge. I var fjärde kommun inte bara åldras befolkningen – den minskar. Långvarig urbanisering, en ojämlik kapitalkoncentration och därmed arbetsmöjligheter till storstadsområdena, och en effektivisering och digitalisering av både privat och offentlig verksamhet är strukturer som alla bidragit till detta. Under årtionden har klyftorna även ökat inom landets större städer, och en ny underklass har vuxit fram i utsatta bostadsområden. Det behövs en långsiktig och aktiv politik som stärker välfärden och ser till att städernas landets framgångar kommer alla till del. Vi ska ha en politik för att kunna möta kommuner med tillväxt, och för de delar av vårt land som behöver en extra skjuts.

För att ta till vara utvecklingskraften i hela Sverige ska närings- och arbetsmarknadspolitikerna anpassas mer efter regionala förhållanden. Varje del av landet ska ha tillgång till kompetens, kunande kommunikationer och kapital. Det är viktigt att bankerna tar sitt ansvar med en fysisk närvaro i hela landet samt bidrar till att säkerställa kapitalförsörjningen på gles- och landsbygden. Regionerna har i tydlig uppgift att främja tillväxten, men staten ska

vara närvarande, stödja samverkan, och arbetsmarknadens parter ska ges inflytande och insyn. Att etablering och dimensionering av utbildning i större utsträckning utformas utifrån hur fler kan komma i arbete är ett exempel på detta, liksom de regionala kompetensplattformarna. I hela landet ska det finnas strukturer där regioner, kommuner och arbetsmarknadens parter tillsammans kan bidra till utveckling. Det ska finnas stöd till företag i hela landet för att inleda eller öka sin export, och god kompetens i varje region för att ta del av EU:s strukturfonder. Det regionala perspektivet ska finnas med i varje beslut om var statlig verksamhet ska placeras och arbetet med omlokaliseringar ska fortsätta.

Ett livskraftigt jordbruk kan öka vår försörjningsförmåga, förbättra miljön och ge ett viktigt tillskott till ekonomins utveckling. Det behövs en ekosystembaserad förvaltning av våra hav. Vi socialdemokrater värnar det småskaliga kustnära fisket. Det är angeläget att, med grund i vetenskapen och i samarbete med berörda länder, flytta ut trälgränsen.

Jakten och viltvården i Sverige är i stora delar organiserad som en folkrörelse – det vill vi socialdemokrater slå vakt om. De ideella insatserna, och den lokala och regionala viltförvaltningen, är ovärderliga för viltvården.

En bättre statlig styrning och ökad samverkan mellan kommuner och regioner behövs också för en jämlik välfärd och service oavsett var man bor. Det kommunala utjämnningssystemet ska fortsätta att utvecklas. Det enskilt viktigaste vid många beslut om att flytta till en kommun är om det finns bra barnomsorg och skolor tillgängliga. Välfärden ska kunna anpassas utifrån lokala behov och förutsättningar, med utvecklade arbetssätt och försöksverksamheter. Digitaliseringen av kommunal, regional och statlig verksamhet är positiv – det frigör resurser och ökar tillgängligheten. Men de resurser som frigörs ska användas för medborgarnas bästa. Det ska finnas statlig personlig service i varje kommun och fler servicekontor i alla delar av landet. Det ska vara möjligt för medborgare och företag att hantera kontanter på ett tryggt sätt.

Varje kommun ska leva – inte bara överleva. Det behövs fler insatser för rekrytering i bristyrken med långvariga rekryteringsproblem. Mackar och lanthandlare är ofta viktiga nav i ett samhälle, både socialt och för servicen. Därför ska det finnas stöd som bidrar till en god nivå också där underlaget sviktar. Inga blinda fläckar för telefoni ska tillåtas i landet – det ska ställas hårda krav på leveranssäkerhet av telekommunikationer, och kännbara sanktioner för företag som missköter sig. Brev- och apotekstjänster och annan samhällsviktig service ska finnas tillgängligt i hela landet. ~~och till rimliga villkor.~~

Flera mindre kommuner som redan har svåra förutsättningar tar ett orättvist stort socialt ansvar. Förekomsten av social dumpning ska motverkas kraftfullt. Reglerna för offentlig upphandling ska ses över för att kunna användas mer aktivt för trygga arbetsvillkor och lokal utveckling. Idéburna organisationer inom såväl välfärden som annan service ska få bättre förutsättningar att verka.

Förslag och beslut

TO	Sida	Rad	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Föredragandes förslag	Kongressens beslut
4	11	24	Jens Sjöström	Stockholms, län	Yrkande 1773: Tillägg: I våra städer och storstäder finns samlad utbildning, forskning och innovation i världsklass,	PS avslag	Bifall PS, Rösträkning:

					starka tillväxtföretag och många arbetstillfällen. Men bostadsbrist, segregation och bristande kompetensförsörjning riskerar utvecklingen. När våra städer och storstadsregioners attraktionskraft stärks så bidrar det till hela landets utveckling. Stärkt infrastruktur, ökat bostadsbyggande, stärkt välfärd och jämlika livsförutsättningar är grunden för hållbara städer och storstadsregioner. Så kan vi locka utländska investeringar, säkra vår konkurrenskraft och hela landets tillväxt.		Ja: 207, nej: 133, avstår: 1.
31	11	40	<i>Jytte Guteland</i>	Stockholm	Yrkande 1914: Tillägg: Socialdemokraterna värnar den nya djurskyddslagen och som slår fast att djur ska kunna bete sig naturligt. Sverige ska ha en stark djurtillsyn så att lagar och regler efterlevs. Vid offentlig upphandling av animaliska livsmedel vill vi göra det obligatoriskt att ställa krav på att produktionen ska ha skett med höga krav på djurskydd och låg grad av användning av antibiotika.	Avslag	Bifall, Rösträkning: Ja: 161, nej: 180, avstår:1
33	11	40	<i>Anna Abnér</i>	Örebro län	Yrkande 1915: Tillägg: Det behövs en ekosystembaserad förvaltning ”på land, i sjöar och i” våra hav.	Avslag	Bifall PS

Till partistyrelsens förslag till ny skrivning i riktlinjerna yrkade även följande ombud bifall: *Per Nylén*, Västernorrland, *Jonas Sallén Lennerthson*, Dalarna, *Claes Nordmark*, Norrbotten, *Nicklas Hartvig*, Värmland, *Michael Melby*, Fyrbodal, *Isak Utsi*, Norrbotten, *Lina Davidsson*, Skaraborg, *Simon Säterberg*, Jämtlands län, *Pia Sjöberg*, Västerbotten, *Renée Bengtsson*, Göteborgsområdet, *Magnus Bjurman*, Dalarna, *Louise Thunström*, Fyrbodal, *Mats Taaveniku*, Norrbotten, *Kenneth G Forslund*, Göteborgsområdet, *Åsa Kullgren*, Södermanland, *Carina Sammelé*, Norrbotten.

Till *Jytte Gutelands* tilläggsyrkande 1914 yrkade även följande ombud bifall: *Anna Carlsson*, Jönköpings län, *Anderas Lind*, Stockholm.

Till *Jens Sjöströms* tilläggsyrkande 1773 yrkade även följande ombud bifall: *Sara Heelge Vikemång*, Stockholms län, *Carl Kangas*, Stockholms län, *Linda Larsson*, Värmland, *Denise Norström*, Västmanland

Övriga beslut

Kongressen beslutade:

att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer - kapitel 1, *Vi bygger landet starkt och hållbart – hela landet ska byggas* (s. 11–12).

Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område A som rör Fiske (UA129), Jordbruk och hållbara livsmedel (UA131), Djurskydd (UA132), Skogs politik (UA133) och Landsbygds politik (UA134)

Ordförande: *Andrea Törnестam* och *Karl-Petter Thorwaldsson*

Sekreterare: *Daniel Lindblom* och *Frida Rybo*

Huvudföredragande: *Magdalena Andersson*, partistyrelsen

Föredragande: *Bodil Hansson* och *Anna-Caren Sätterberg*

Förslag och beslut

TO	Motion	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	PS förslag	Föredragandes förslag	Kongressens beslut
4	A769:1	<i>Jens Sjöström</i>	Stockholms län	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
5	A752:1	<i>Annsöfi Ramevik</i>	Östergötland	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall efter försöksvotering
5	A752:2	<i>Annsöfi Ramevik</i>	Östergötland	Bifall	Besvarad	Bifall	Bifall PS
5	A752:3	<i>Annsöfi Ramevik</i>	Östergötland	Bifall	Besvarad	Bifall	Bifall PS
9	A577:6	<i>Thomas Lindell</i>	Skåne	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
12	A748:1	<i>Sofia Magnusson</i>	Värmland	Bifall	Avslag	Avslag	Bifall PS efter försöksvotering
12	A738:2	<i>Sofia Magnusson</i>	Värmland	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS efter försöksvotering
12	A786:1	<i>Sofia Magnusson</i>	Värmland	Bifall	Avslag	Avslag	Bifall PS. Rösträkning: Ja: 188, nej: 149, avstod: 7
13	A776:1	<i>Katarina Bosetti Kristoffersson</i>	Göteborgsområdet	Bifall	Avslag	Avslag	Bifall PS Rösträkning: Ja: 224 nej: 108 avstod: 11
13	A776:2	<i>Katarina Bosetti Kristoffersson</i>	Göteborgsområdet	Bifall	Avslag	Avslag	Bifall PS efter försöksvotering.
23	A758:2	<i>Therése Mancini</i>	Fyrbodalen	Bifall	Avslag	Avslag	Bifall PS
23	A758:3	<i>Therése Mancini</i>	Fyrbodalen	Bifall	Avslag	Avslag	Bifall PS
43	A754:1	<i>Viktor Kärvinge</i>	Västmanland	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
43	A754:3	<i>Viktor Kärvinge</i>	Västmanland	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS

Till motion A752:1 yrkade även *Björn Petersson*, Kalmar län, *Lina Davidsson*, Skaraborg, *Marcus Fridlund*, Kalmar län, *Anton Lindgren*, Stockholms län, *Emilie Jansson*, Uppsala län, *Alexander Nilsson*, Blekinge, *Åsa Kullgren*, Södermanland, *Eva Ballovarre*, Kronoberg, *Andreas Lind*, Stockholm och *Eva Ballovarre*, Kronoberg, bifall.

Till motion A752:2 yrkade även *Björn Petersson*, Kalmar län, *Lina Davidsson*, Skaraborg, *Marcus Fridlund*, Kalmar län, *Harriet Swanberg*, Uppsala län, *Anton Lindgren*, Stockholms län, *Alexander Nilsson*, Blekinge, *Mats Taaveniku*, Norrbotten, *Åsa Kullgren*, Södermanland, *Eva Ballovarre*, Kronoberg, *Andreas Lind*, Stockholm och *Eva Ballovarre*, Kronoberg, bifall.

Till motion A752:3 yrkade även *Björn Petersson*, Kalmar län, *Lina Davidsson*, Skaraborg, *Marcus Fridlund*, Kalmar län, *Harriet Swanberg*, Uppsala län, *Anton Lindgren*, Stockholms län, *Alexander Nilsson*, Blekinge, *Mats Taaveniku*, Norrbotten, *Åsa Kullgren*, Södermanland, *Eva Ballovarre*, Kronoberg, *Andreas Lind*, Stockholm och *Eva Ballovarre*, Kronoberg, bifall.

Till motion A786:1 yrkade även *Malin Lauber*, Kronoberg, *Jytte Guteland*, Stockholm, *Eva Ballovarre*, Kronoberg, *Marcus Fridlund*, Kalmar län, *Tomas Thornell*, Kronoberg, och *Andreas Lind*, Stockholm, bifall.

Till motion A748:1 yrkade även *Jytte Guteland*, Stockholm, *Andreas Lind*, Stockholm, och *Malin Lauber*, Kronoberg, bifall.

Till motion 769:1 yrkade även *Denise Norström*, Västmanland, bifall.

Övriga beslut

Kongressen beslutade:

att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till utlåtanden över motionerna inom område A som rör *Fiske* (UA129), *Jordbruk och hållbara livsmedel* (UA131), *Djurskydd* (UA132), *Skogspolitik* (UA133) och *Landsbygdspolitik* (UA134).

Dagordningens punkt 11

Redaktionsutskottet

Dagordningens punkt 11.1

Redaktionsutskottet ärende 1

Ordförande: *Ellinor Eriksson* och *Per Tenggren*

Sekreterare: *Daniel Lindblom* och *Frida Rybo*

Föredragande: *Lena Micko*, partistyrelsen

Föredragning och förslag

Lena Micko, partistyrelsen, föredrog redaktionsutskottets förslag, ärende 1.

Redaktionsutskottets förslag till ny skrivning:

(s.12, rad 21-13, rad 25 i ursprungsdokumentet)

Vi bygger landet tryggt - En äldreomsorg i världsklass

Välfärden behöver bli mera behovsstyrd och mindre marknadsstyrd. Den ska utjämna skillnader och inriktas på människors behov. Den ska vara demokratiskt kontrollerad och ta vara på välfärdsarbetarnas kompetens. Byråkrati och administration ska minimeras. Idéburna verksamheter kan bidra till välfärden men marknadsexperiment och jakten på vinstutdelning hör inte hemma här. Den enorma kontrollbyråkrati som marknadsiseringen innebär hindrar en sund utveckling. Tillitsbaserad styrning ska stärkas och utvecklas. Välfärden ska alltid organiseras och fördelas utifrån behov, och välfärdens resurser ska gå till just välfärden - inte till privata vinster.

En äldreomsorg i världsklass

Allt fler lever allt längre. Det är det kanske finaste kvittot på vad välfärd och utveckling har åstadkommit. Allt fler har också bättre ork och ekonomiska möjligheter att leva ett aktivt liv som pensionär. Men alla ska kunna se fram emot en trygg ålderdom, inte bara de som har bäst förutsättningar. Äldreomsorgen ska hålla hög kvalitet över hela landet och utgå ifrån behov och rätt till självbestämmande. Den som behöver både vård och omsorg ska mötas av samordnade insatser med hög personlig kontinuitet, något som också är viktigt för de anhöriga. Vi vet att personalens insatser utgör själva kvaliteten i omsorgen. Schyssta arbetsvillkor, god arbetsmiljö och en fungerande samverkan mellan kommun och region är direkt avgörande. Vi står nu inför att det behövs en historiskt stor utbyggnad av äldreomsorgen och det kommer att vara en av samhällets största uppgifter det kommande årtiondet.

Den socialdemokratiska välfärdsmodellen gör att familjerelationer kan bygga på ömsesidighet, lust och egen vilja. Äldreomsorgen väver samtidigt ett skydds nät runt de äldre som inte har barn eller partners. Den som behöver ska få stöd och omsorg att delta i samhällslivet. Det handlar om en önskan att få leva ett självständigt liv, men även om behovet av hjälp i hemmet, av promenaden, av samvaron, att bli sedd och förstådd. Allt detta behövs för att alla ska kunna åldras i trygghet och med värdighet. ~~Dagens marknadsexperiment i äldreomsorgen ska ersättas med ett system som sätter behoven i centrum och säkrar de äldres rätt till en god och sammanhållen vård och omsorg.~~

Pandemin visade med all tydlighet att äldreomsorgen måste få göra samma resa och utveckling som andra välfärdsområden. Sverige behöver därför en ny äldreomsorgslag. Den ska stärka äldres inflytande och självständighet i vardagen. Kraven på de anställdas kompetens och arbetsuppgifter ska både uppvärderas och regleras bättre. Alla som möter äldre ska ha tillräckliga kunskaper i svenska och de som behöver, ska kunna studera svenska på betald arbetstid. Tillgången till

medicinsk kompetens på alla äldreboenden, i hemtjänsten och i hemsjukvården ska säkras, oavsett utförare. Psykisk ohälsa hos äldre behöver uppmärksammas och ofrivillig ensamhet bemötas.

Allt för många, framför allt kvinnor, går ned i arbetstid eller lämnar sitt arbete helt för att ta hand om sina äldre anhöriga. Därför handlar äldreomsorgen inte bara om välfärd utan också om jobb och jämställdhet. Detta kräver stora och breda investeringar med fler anställda och chefer, och fler äldreboenden och vårdcentraler. Arbetsvillkor, god arbetsmiljö och möjlighet till utveckling och omställning ska vara så bra att fler orkar och vill arbeta kvar längre, och att fler unga söker sig till välfärdsyrkena. Det kräver en äldreomsorg fri från minutscheman, där stödet i vardagen kan anpassas utifrån behov. Vi behöver i större omfattning ta tillvara på medarbetarnas kompetens och erfarenhet och gå från detaljerad styrning till tillitsbaserad styrning. Fler anställda i äldreomsorgen som saknar en utbildning motsvarande undersköterska ska få möjlighet att läsa in denna som en del av sin anställning, och fler ska kunna utbilda sig till specialistundersköterska. Heltid ska vara norm och delade turer avskaffas. Ingen ska behöva tveka inför att agera säkert eller rapportera brister. Goda arbetsvillkor är inte bara en rättvisefråga för alla som jobbar i äldreomsorgen i dag, det är en avgörande och strukturell framtidsfråga för hela vårt samhälle.

Även om utgångspunkten är att anhörigas stöd ska vara frivilligt så behöver samhällets stöd förbättras. Demensvården ska vara likvärdig i hela landet. Dagverksamhet med avlastning för anhöriga, inte minst till personer med demenssjukdom, ska utvecklas. Det kan också handla om fler kostnadsfria it-verktyg och arbetsredskap, god tillgång till rådgivning och att kommuner, regioner och myndigheter utvecklar verktygen för att anhöriga ska kunna ta hand om någon annans privatekonomi. Konsumentlagstiftningen ska utvecklas och ge ett bättre skydd så att särskilt utsatta grupper, däribland äldre, inte tvingas in i avtal eller utsätts för rena bedrägerier. Tillgång till hemtjänst ska förenklas. Kvaliteten i den äldres omsorg får inte bli beroende av privat betalda tilläggstjänster. Avgifterna ska inte heller vara ett hinder för att få den omsorg man behöver.

Redaktionsutskottet föreslog även:

- att* på sid, 12, rad 31 avslå yrkande 773: Att långsiktigt stärka äldreomsorgen innebär en strävan mot att behovs- och kvalitetsstyrda insatser är överordnade vinstintresset. Målet är långsiktiga förbättringar i äldreomsorgen och därför krävs det att Socialdemokraterna uttalar ett slutdatum på marknadsexperimentens tid.
- att* på sid 12, rad 33 avslå yrkande 1023: Privat vinstutdelning i vård och omsorg ska begränsas kraftigt.
- att* på sid 1, rad 29-31 stryka mening: Dagens marknadsexperiment i äldreomsorgen ska ersättas med ett system som sätter behoven i centrum och säkrar de äldres rätt till en god och sammanhållen vård och omsorg.

Beslut:

Kongressen beslutade:

- att* ställa sig bakom redaktionsutskottet förslag.

Övriga beslut:

Kongressen beslutade:

- att* i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer – kapitel 2 *Vi bygger landet tryggt – En äldreomsorg i värdsclass.*
- att* i övrigt fastställa partistyrelsen utlånade över motionerna inom område D: som rör *Äldreomsorg* (UD18).

Dagordningens punkt 11.2 Redaktionsutskottet ärende 2

Ordförande: *Ellinor Eriksson* och *Per Tenggren*

Sekreterare: *Daniel Lindblom* och *Frida Rybo*

Föredragande: *Lena Micko*, partistyrelsen

Föredragning och förslag

Lena Micko, partistyrelsen, föredrog redaktionsutskottets förslag, ärende 2.

Redaktionsutskottets förslag till ny skrivning:

(sid. 13, rad 28 – s. 15 i ursprungsdokumentet)

Vård efter behov

Förr eller senare kommer nästan alla av oss, eller någon vi håller kär, att bli sjuka, skada sig eller helt enkelt bli sköra. Då ska man kunna vara trygg med att vården finns där. Svensk sjukvård, med kompetenta och välutbildade välfärdsarbetare, levererar i världsklass på flera områden. Utvecklingen av hjälpmedel, medicin och behandlingsmetoder gör att fler kan leva relativt obehindrat även vid sjukdomar och åkommor som tidigare inneburit risker, smärta och stora hinder i vardagen. Samtidigt – och trots de enorma insatser som svensk sjukvårdspersonal har utfört under pandemin för att ställa om och rädda liv – måste flera delar av sjukvården förbättras. Det kräver en nära samverkan mellan olika vårdnivåer, stora investeringar i utveckling, en kraftigt förbättrad tillgänglighet och goda arbetsvillkor.

Att få vård utifrån sina behov – inte utifrån möjligheten att betala för sig – är grundläggande för ett samhälle som respekterar allas lika värde. Därför behövs en rad åtgärder för att motverka kommersialisering och marknadsstyrning av vården. Det är en viktig jämlikhetsfråga att privata vårdgivare inte ska kunna teckna avtal med både regioner och försäkringsbolag, eftersom det styr om vårdens kapacitet utifrån betalningsförmåga. Vi vill lagstifta att offentligt drivna akutsjukhus inte ska kunna säljas eller privatiseras. Vårdvalssystem ska inte kunna avlösa sjukhusen på viktig kompetens eller tvinga en patient att söka vård hos flera olika vårdgivare när det inte är motiverat. Tvånget för regioner att tillämpa lagen om valfrihetssystem, LOV, inom primärvården bör avskaffas. Privata sjukvårdsförsäkringar ska inte få användas på skattefinansierad vårdverksamhet, som täcks av den allmänna sjukförsäkringen. Privata vårdgivare med offentlig finansiering ska också ha samma krav och skyldigheter som offentligt drivna vårdgivare att ta emot personal under utbildning. 1177 ska bedrivas i offentlig regi för att säkra att kommersiella intressen inte påverkar de råd och upplysningar som ges. Apotek ska inte kunna äga vårdgivare och vårdgivare ska inte äga apotek. Ett samhällsansvar för alla apoteksaktörer bör utredas.

Hälsa är i dag ojämnt fördelat i befolkningen och livslängd är tydligt kopplat till bostadsområde och klasstillhörighet. Det finns också stora och medicinskt omotiverade skillnader i hälso- och sjukvården mellan kvinnor och män gällande tillgång till vård och behandling. Vården ska vara jämlik och jämställd. All form

av diskriminering ska motverkas. Mödravård och förlossningsvård ska vara jämlik över landet och nationella riktlinjer ska tas fram. Kunskap om klimakteriet ska öka. Vi vill sluta de påverkbara hälsoklyftorna under en generation. Den förebyggande vården är central för att förbättra folkhälsan och minska klyftorna i hälsa utifrån bakgrund. Elevhälsan ska förstärkas generellt och tillgängligheten till barn- och ungdomspsykiatri öka, både generellt och i att stötta riskgrupper bättre. Psykiatri ska stärkas, den psykiska ohälsan, inte minst bland unga, bekämpas och det suicidpreventiva arbetet utvecklas. Det kräver mer forskning och fördjupad kompetens runt om i landet till orsaker och bakgrunder till ohälsan. Fysisk rörelse, aktivitet och samarbete är något som stärker de flesta människors hälsa och mående. Därför ska idrotten, förenings- och friluftslivet stödjas, med särskilt mål att deltagandet ska breddas. Fler vuxna ska erbjudas hälsoundersökningar. Inte minst i utsatta områden är den fysiska närheten till undersökningar viktig och även de privata aktörerna ska behöva bidra till detta. Etableringstillstånd för privata aktörer ska ges utifrån de behov som finns lokalt och regionalt.

Ett nationellt mål för att minska dödligheten kopplat till missbruk ska införas och vi ska verka för att missbruks- och beroendevården samordnas så den enskilde får den vård den behöver.

Det ska tas ytterligare steg för en jämlik tandvård där tandhälsa inte är en klassfråga. De ekonomiska trösklarna till tandvården ska sänkas. På längre sikt bör tandvården omfattas av ett högkostnadsskydd liknande hälso- och sjukvårdens. Tandvårdens resurser måste gå till det de är avsedda för.

Väntan på vård skapar oro och i värsta fall direkta hälsorisker, och den bristande tillgängligheten är en av svensk sjukvårds största utmaningar. För att öka tillgängligheten i hela Sverige måste regionerna ha rätt förutsättningar. Arbetet för den nära vården ska fortsätta. Rätten till fast läkare ska stärkas ytterligare. Utvecklingen av digitaliseringen av vården ska fortsätta och digitala möten ska göras tillgängligt i hela landet och bli en integrerad del av vården. De privata vårdgivarnas ersättning, inte minst nätläkarföretagens, ska regleras väsentligt mer så att inte sjukvårdens allmänna prioriteringar åsidosätts. Aggressiv marknadsföring på vårdområdet ska stoppas. Det ska införas krav för alla vårdgivare oavsett driftsform så att man som vårdsökande snabbt kan se möjliga kontakter hos olika vårdgivare, boka tider lättare och förkorta väntetider.

Det främsta skälet till att hälso- och sjukvårdens kapacitet inte har kunnat öka för att möta behoven är bristen på rätt utbildad personal. Det krävs en rad åtgärder för att stärka kompetensförsörjningen. Grund- och specialistutbildningar ska byggas ut på universitet och högskolor. Det behöver skapas fler vägar in i vårddyrkena, till exempel genom extratjänster, validering av kompetens, etableringsjobb och snabbspår för utländsk vårdpersonal. Möjligheterna att specialisera sig med bibehållen lön bör utökas både för högskoleutbildad personal och undersköterskor. Inte minst behöver villkor och förutsättningar i vårddyrkena stärkas, med bland annat tillitsbaserad styrning.

Svensk sjukvård ska ges bästa möjliga förutsättningar att beta av coronaköerna efter pandemin oavsett var man bor i Sverige. Statens och regionernas insatser för att minska köerna ska stärkas, och det ska ställas tydligare krav på privata utförare att samverka med regioner för att kunna minska köer och väntetider i undersökningar och behandlingar. Målet är en vård fri från köer. Särskilda medel ska avsättas för att ta tillvara förslag på förbättringar som de vårdanställda fått från sina erfarenheter under pandemin. Krisberedskapen i hälso- och sjukvården ska stärkas.

Redaktionsutskottet föreslog även:

att avslå yrkande 810: motionsnummer D639:9: Förbjud vinst i vissa prioriterade områden.

- att* på sid 13, rad 15 avslå tilläggsyrkande 1094: "Då ska man kunna vara trygg med att vården finns där."Vården ska utföras i offentlig eller idéburen regi."
- att* på sid 14, rad 70 bifalla tilläggsyrkande 1116: Inte minst behöver villkor och förutsättningar i vårdirkerna stärkas, med bland annat tillitsbaserad styrning.
- att* på sid 13, rad 30 avslå tilläggsyrkande 1177: Skattepengar som är avsedda till skolan, vård och omsorg till medborgarna ska främst gå till detta, inte till oskäligen vinster till de privata intressen som äger företag inom välfärdsbranschen. Möjligheter att ta ut stora vinster ur skattefinansierad verksamhet ska därför begränsas och på sikt avskaffas.
- att* på sid 13, rad 53 avslå ändringsyrkande 991: Ersätta bör med ska och stryka ordet längre så det står: "Tandvården ska på sikt omfattas av ett högkostnadsskydd liknande hälso-och sjukvårdens.
- att* på sid 13, rad 53 avslå ändringsyrkande 1088: Tandvården ska på sikt omfattas av ett högkostnadsskydd liknande hälso och sjukvårdens.
- att* på sid 14, rad 53 avslå ändringsyrkande 1106: På sikt ska tandvården omfattas av ett högkostnadsskydd liknande hälso- och sjukvården.
- att* på sid 13, rad 53 avslå ändringsyrkande 1161: "Tandvården ska på sikt omfattas av ett högkostnadsskydd liknande hälso-och sjukvårdens.
- att* på sid 13, rad 53 bifall ändringsyrkande 1179: På sikt bör tandvården omfattas av ett högkostnadsskydd liknande hälso- och sjukvårdens.
- att* på sid 13, rad 53 bifall tilläggsyrkande 1212: På sikt bör tandvården omfattas av ett högkostnadsskydd liknande hälsosam och sjukvården
- att* på sid 13, rad 54 bifall yrkande 1174: Stryk ordet längre.
- att* på sid 23, rad 48 besvara yrkande 1598: Med ett nationellt mål för att sänka dödligheten kopplat till missbruk så kan vi tillsammans knäcka den. Stöd till den som vill bryta sitt beroende eller förändra ett dåligt livsval ska utvecklas, så även stödet för anhöriga. Vi ska verka för att samordna boendeformer för personer med beroendesjukdom.
- att* på sid 23, rad 48 besvara yrkande 1595: Med ett nationellt mål för att sänka dödligheten kopplat till missbruk så kan vi tillsammans knäcka det. Stöd till den som vill bryta sitt beroende eller förändra ett dåligt livsval ska utvecklas, så även stödet för anhöriga. Vi ska verka för att samordna boendeformer för personer med beroendesjukdomar.
- att* på sid 23, rad 42 besvara yrkande 1594: Med ett nationellt mål för att sänka dödligheten kopplat till missbruk så kan vi tillsammans knäcka den. Stöd till den som vill bryta sitt beroende eller förändra ett dåligt livsval ska utvecklas, så även stödet för anhöriga. Vi ska verka för att samordna boendeformer för personer med beroendesjukdom.

Till redaktionsutskottets förslag yrkade *Cecilia Dalman Eek*, Göteborg bifall.

Beslut:

Kongressen beslutade:

att ställa sig bakom redaktionsutskottet förslag.

Övriga beslut:

Kongressen beslutade:

att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer – kapitel 2 *Vi bygger landet tryggt – Vård efter behov.*

att i övrigt fastställa partistyrelsen utlånade över motionerna inom område D: som rör *Vård och omsorg (UD18)*.

Dagordningens punkt 10.17

Behandling av område E: Vi bygger en gemensam säkerhet tillsammans, Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer – Vi bygger landet: kapitel 5 – Vi bygger en gemensam säkerhet tillsammans – *Ett starkt och folkligt försvar* (s. 31–32).

Ordförande: *Ellinor Eriksson* och *Elisabeth Brandt Ygeman*

Sekreterare: *Daniel Lindblom* och *Frida Rybo*

Huvudföredragande: *Peter Hultqvist*, partistyrelsen

Föredragande: *Niklas Karlsson* och *Peter Hultqvist*

Inledningsanförande av *Peter Hultqvist*

Partistyrelsens förslag till ny skrivning:

Föredragning och förslag

Peter Hultqvist, partistyrelsen, föredrog partistyrelsens nya förslag till skrivningar till politiska riktlinjer, kapitel 5 – Vi bygger en gemensam säkerhet tillsammans – *Ett starkt och folkligt försvar*

Partistyrelsens förslag till ny skrivning:

Förslag till nya politiska riktlinjer (s. 31-32)

Ett starkt och folkligt förankrat försvar

Totalförsvaret är ett yttersta skydd för vår demokrati, våra rättigheter och grundläggande värderingar. Samhällets utveckling ska bestämmas demokratiskt genom fri åsiktsbildning och inte begränsas genom politisk, militär eller annan påtryckning från andra. Därför, och eftersom det säkerhetspolitiska läget i vårt närområde har försämrats över tid, behöver Sverige ett starkt, effektivt och folkligt förankrat försvar.

Det militära och civila försvaret ska sammantaget ha en sådan styrka, sammansättning, ledning, beredskap och uthållighet att det avhåller andra från att försöka angripa, kontrollera eller på annat sätt utnyttja svenskt territorium. Under de socialdemokratiskt ledda regeringarna sedan 2014 har försvarets inriktning lagts om från ett insatsförsvar till ett nationellt totalförsvar. Att återaktivera värnplikten har möjliggjort ett växande militärt försvar samtidigt som det bidrar till en folklig förankring. Stora investeringar har gjorts och planeras i syfte att nå en högre försvarsförmåga, en förmåga som måste vara uthållig och pålitlig över tid. Vår militära alliansfrihet stärks också av en hög grad av egen kompetens och materielförsörjning.

Den militära alliansfriheten är ett fundament i Sveriges säkerhetspolitik och den bidrar tillsammans med vår ökade militära förmåga och fördjupade internationella samarbeten till säkerhet och stabilitet i vårt närområde. Den ger oss handlingsfrihet att agera på det sätt som bäst gagnar avspänning och en fredlig utveckling, samt säkrar vår självständighet i utrikespolitiken. Därför ska Sverige inte gå med i Nato. Vår militära alliansfrihet tjänar oss väl och bidrar till stabilitet och säkerhet. Sverige kommer inte att förhålla sig passivt om en katastrof eller ett angrepp skulle drabba ett annat EU-land eller ett nordiskt land. Vi förväntar oss att dessa länder agerar på samma sätt om Sverige drabbas. Vi ska därför kunna ge och ta emot stöd, såväl civilt som militärt. Demokratin vinner när demokratier håller samman. Vi kan bara bygga vår säkerhet tillsammans och i solidaritet med andra. Samarbetet inom EU och med Nato ska fördjupas. Finland har och ska ha en särställning i vårt samarbete. Säkerhetspolitiken ska vara stabil, tydlig och långsiktig.

FN:s verksamhet för att bygga, bevara och vid behov tvinga fram fred är viktig. Principen om skyldighet att skydda ska efterlevas. De länder som angriper sin egen befolkning ska inte kunna hänvisa till suveränitet för att undvika att världssamfundet ingriper. Sverige ska fortsätta sitt aktiva engagemang och bidra med svensk trupp, poliser och annan civil personal i internationella insatser inom ramen för FN, EU, Nato och OSSE. För alla fredsbevarande och fredsframtvängande operationer som Sverige deltar i ska det finnas ett tydligt folkrättsligt mandat. Nya hot, som gränsöverskridande organiserad brottslighet och terrorism, påverkar också den fredsbevarande verksamheten. Vi ska kontinuerligt anpassa oss efter hur svenska insatser bäst kan bidra. Det är av särskild vikt att stärka IT- och cybersäkerheten samt samhällets förmåga att möta asymmetriska cyberhot. Den nationella cyberkompetensen ska stärkas för att kunna bemöta cyberangrepp och antagonistiska cyberhot. Det psykologiska försvaret har en viktig roll för att motverka desinformation, ryktesspridning och för att värna det öppna samhället, fri åsiktsbildning och Sveriges oberoende. Folkrettens principer ska vara utgångspunkten för den socialdemokratiska politiken för internationell säkerhet.

Vi är positiva till ett bredare frivilligt deltagande även i det civila försvaret och i krisberedskapen. Här har de frivilliga försvarsorganisationerna och andra folkrörelser en viktig roll att spela. Människor ska stödjas att både vara bättre förberedda för sin egen försörjning under kort tid, och för att organiserat kunna stödja sina medmänniskor vid kriser. Det civila försvaret behöver förstärkas både för att kunna understödja det militära försvaret, och för att skydda liv, hälsa, demokrati, rättssäkerhet och grundläggande samhällsfunktioner. Utvecklingen av det civila försvaret ska även stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar i fred. Det nordiska samarbetet behöver stärkas, inte minst för att säkerställa en god samverkan vid kris. Ett starkare och mer organiserat samarbete med våra nordiska grannländer är en viktig del i utvecklingen av den civila beredskapen i våra gränsområden. Även Försvarsmaktens befogenheter och förutsättningar att stödja samhället vid civila kriser ska utvecklas.

Förslag och beslut

TO	Sida	Rad	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Föredragandes förslag	Kongressens beslut
2	31	28	<i>Jakob Wagner</i>	Stockholm	Yrkande 1874: Strykning: "och med Nato"	Avslag	Bifall PS, Rösträkning: Ja: 256, nej: 85, avstår: 4

17	31	28	<i>Håkan Andersson</i>	Älvsborgs södra	Yrkande 1940: Ändring: meningen "Samarbete inom EU och med Nato ska fördjupas" ska skickas till redaktionsutskottet för omformulering och förtydligande.	Avslag	Bifall PS
----	----	----	------------------------	-----------------	---	--------	-----------

Till partistyrelsens förslag till ny skrivning i riktlinjerna yrkade även följande ombud bifall: Tommy Nilsson, Norrbotten, *Louise Åsenfors*, Fyrbodal, *Vanja Andersson*, Skåne, *Maria Sayeler Behnam*, Östergötland, *Marcus Fridlund*, Kalmar län, *Mathias Persson*, Skåne, *Peter Schilling*, Stockholm län, *Anders Hämbro*, Södermanland, *Bo Sundbäck*, Värmland, *Abbe Ronsten*, Dalarna, *Arber Gashi*, Halland, *Louise Åsenfors*, Fyrbodal och *Filip Reinbag*, Gotland.

Till *Jakob Wagners* strykningssyrkande yrkade även följande ombud bifall: *Mathias Persson*, Skåne, *Vanja Andersson*, Skåne, *Tajma Sisic*, Kronoberg, och *Jessica Wide*, Dalarna.

Övriga beslut

Kongressen beslutade:

att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer - kapitel 5 *Vi bygger en gemensam säkerhet tillsammans – Ett starkt och folkligt försvar* (s. 31–32).

Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område E som rör *Civilt försvar och krisberedskap (UE123)*, *Totalförsvarets personalförsörjning (EU125)*, *Försvarspolitik (UE128)* och *Vapenexport (UE166)*.

Föredragande: *Peter Hultqvist* och *Niklas Karlsson*

Förslag och beslut

TO	Motion	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	PS förslag	Föredragandes förslag	Kongressens beslut
4	E18:3	<i>Vanja Andersson</i>	Skåne	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
6	E84:1	<i>Emilie Janson</i>	Uppsala län	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
6	E84:2	<i>Emilie Janson</i>	Uppsala län	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
11	E116:1	<i>Elof Hansjons</i>	Stockholms län	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
20	E101:1	<i>Mikael Wahlberg</i>	Örebro län	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
24	E113:1	<i>Niklas Karlsson</i>	Partistyrelsen	Besvarad	Avslag	Besvarad	Bifall PS

Till E18:3 yrkade även *Mathias Persson*, Skåne, och *Daniel Landin*, Skåne, bifall.

Till E18:3 yrkade även *Jessica Wide*, Dalarna, bifall.

Övriga beslut

Kongressen beslutade:

att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till utlåtanden över motionerna inom område E som rör *Civilt försvar och krisberedskap* (UE123), *Totalförsvarets personalförsörjning* (EU125), *Försvarspolitik* (UE128) och *Vapenexport* (UE166).